

Duodenum ülserli hastalarda gastrik metaplazi ve helicobakter pilori prevalansı

Dr. Belkıs ÜNSAL, Dr. Kadir AKSÖZ, Dr. N. EKİNCİ, Dr. Nafi YAZICIOĞLU, Dr. Sadun KOŞAY

İzmir Atatürk Devlet Hastanesi Gastroenteroloji Kliniği, İzmir

ÖZET

Gastrik metaplazi (GM), helicobakter pilori (HP) enfeksiyonu ve duodenum ülseri (DÜ) ile birlikte bulunabilmektedir. Endoskopik olarak DÜ saptanan 20 hastada antral gastrit, duodenit, gastrik metaplazi ile antrum ve duodenumda HP varlığı araştırıldı. 20 hastanın 9'unda (%45) Wyatt'ın kriterlerine göre (J. Clin Pathol. 1990;43 (12): 981-86) gastrik metaplazi saptandı. 20 hastanın 19'unda (%95) antral HP olumlu idi. Antrumda HP olumlu olan olguların tümünde kronik aktif gastrit saptandı. Duodenumda HP yalnızca 2 hastada olumlu idi (%10). Bu 2 hastada da gastrik metaplazi vardı. 20 hastanın 18'inde (%90) histopatolojik olarak duodenit saptandı. Bunların 7'si (%35) kronik aktif duodenitti. Hastaların alkol, sigara ve NSAİİ kullanımı ile gastrik metaplazi arasında anlamlı bir ilişki bulunmadı.

Anahtar kelimeler: Duodenum ülseri, gastrik metaplazi, Helicobakter pilori

HELİKOBAKTERLE birlikte kronik gastrit, duodenal ülserli hastaların %90'ından fazlasında duodenal ülserle birlikte bulunmaktadır(1).

Duodenal ülser kenarında inflamasyon paterni olarak tanımlanan kronik aktif duodenit spesifik olarak hem Helicobakter pilori (HP) ile birlikte gastritlerde hem de duodenumda minimal derecede metaplastik gastrik epitelle birlikte oluşur (2). Gastrik metaplazi, proximal duodenumda yaygın olup, asit hasarı sonucu oluştuğuna inanılır (3). HP, yalnızca gastrik tip epitelde kolonize olur (4,5,2,6) ve yalnızca gastrik metaplazinin olduğu durumlarda duodenumu enfekte eder. Helicobakter pilori ve gastrik metaplazi aktif duodenitin gelişmesi için önceden gereklidir ve bu inflamasyon mukozal defansı bozarak duodenal ülsere yol açar (7).

GEREÇ VE YÖNTEM

Endoskopik olarak duodenum ülseri saptanan 7'si kadın 20 hasta çalışmaya alındı. Hastaların yaş ortalaması 49.9 olup, yaş sınırı 22-73 idi. Hastaların tümünde preplorik antrumdan 2 adet ve duodenum ülseri çevresinden de 2 adet biyopsi alındı.

SUMMARY: Gastric metaplasia and helicobacter pylori prevalence in patients with duodenal ulcer

Gastric metaplasia (GM) may be associated with Helicobacter Pylori (HP) infection and duodenal ulcer (DU). In 20 patients with endoscopically detected DU, associated antral gastritis, duodenitis, gastric metaplasia and antral and duodenal HP were investigated. In 9 out of 20 (45%) patients, gastric metaplasia was detected on the basis of Wyatt's criteria [J. Clin. Path. 1990, 43(12): 981-86]. In 19 of the 20(95%) of the patients, antral HP findings were positive. In all of the cases with positive findings of antral HP, chronic active gastritis was detected. Findings of duodenal HP were positive in only 2(10%) of the patients. Both of these 2 patients had also gastric metaplasia. In 18 of the 20(90%) patients, histopathological diagnosis of duodenitis was established. 7 of these cases (35%) were differentiated as chronic active duodenitis. No significant correlation could be found between the presence of gastric metaplasia and alcohol, cigarette, and NSAID consumption of the patients

Key words: Duodenal ulcer, gastric metaplasia, helicobacter pylori

Rutin histolojik incelemeler için haematoxylin-eosin (HE) gastrik metaplazi için periodic acid-schiff (PAS)/Alcian blue, HP için de HE ve toluidin blue boyaları kullanıldı. Gastrik metaplazi saptanmasında Wyatt kriterleri (8) kullanıldı. Antrum ve duodenumda HP varlığı histoloji ile birlikte üreaz testi (CLO test) ile saptandı. Endoskopik bulguların detayı, sigara ve alkol alışkanlığı ile NSAİİ alımı kaydedildi. Bütün biyopsi örnekleri HE ile boyandı ve standart kriterler kullanılarak gastrit ve duodenit açısından değerlendirildi.

Kronik duodenit, villüslerde düzleşme ile birlikte lamina propria (LP) inflamatuvar hücre artımı ve epitelyal hücre harabiyeti ile tanındı. Eğer LP da ve epitelde nötrofil infiltrasyonu varsa kronik duodenit, kronik aktif duodenit olarak yorumlandı. Villöz yapıdaki hafif değişiklikler ve LP daki minimal hücre artımı duodenit için anlamlı bulunmadı (8). Tüm kesitler HE ve toluidin blue ile boyanarak HP bakıldı. Duodenal biyopsi materyali PAS/Alcian blue ile boyanarak gastrik epitel arandı. Gastrik epitel, PAS (+) nötral mükün kapsayan komşu yüzey epitel hücrelerinin varlığı ile tanındı.

Resim 1. Gastrik metaplazi olanları (ok ile işaretli) PAS/ABx220.

BULGULAR

Çalışmaya alınan 20 duodenum ülserli hastada endoskopik bulguların ayrıntısı şöyleydi: 18 hastada tek, 2 hastada çift duodenum ülseri saptandı. 15 hastada DÜ'nin büyüklüğü 5mm. nin üzerinde idi. Endoskopik olarak 8 hastada duodenit saptandı. 5 hastada da yine endoskopik olarak antral gastrit tanımlandı. Diğer endoskopik tanımlar ise 2 hastada özofajit ve bir hastada da hiatus hernisi idi. Histopatolojik bulgular ise şöyleydi:

20 hastanın 19'unda (%95) antral HP histolojik olarak ve üreaz testiyle olumlu bulundu. Bu 19 hastanın tümünde kronik aktif gastrit vardı. Duodenumda HP ise aynı yöntemlerle 2 hastada olumlu bulundu (%10). Bu 2 hastanın antral HP'si de olumlu idi.

Duodenumda gastrik metaplazi 9 hastada (%45) saptandı. Duodenumda HP(+) olan her 2 hastada da gastrik metaplazi vardı.

Histopatolojik olarak 18 hastada (%90) duodenit saptandı. Duodenitli hastaların 7'si kronik aktif duodenit idi ve tümü de gastrik metaplazi ile birlikte idi. Gastrik metaplazi ile hastaların alkol, sigara ve NSAİİ kullanımı arasında anlamlı bir ilişki bulunmadı.

TARTIŞMA

Gastrik mukozanın helicobakter pilori enfeksiyonu, kronik aktif inflamatuvar bir cevap meydana getirir (1). HP, yalnızca gastrik tip epitelde kolo-

KAYNAKLAR

- Gregory MA, Spitaels JM. Variations in the morphology of villous epithelial cells within 8 mm. of untreated duodenal ulcers. J Pathol 1987; 53: 109-19.
- Wyatt JI, Rathbone BJ, Dixon MF, et al. Campylobacter pyloridis and acid-induced gastric metaplasia in the pathogenesis of duodenitis. J Clin Pathol. 1987; 40:841-8.
- Joffe SN, Lee FD, Blumgart LH. Duodenitis. Clin Gastroenterol 1978; 7: 635-50.
- Blaser MJ, Gastric Campylobacter like organisms, gastritis and peptic ulcer disease. gastroenterol 1987; 93: 371-83.
- Graham DY, Campylobacter pylori and peptic ulcer dis-

Tablo 1. Gastrik metaplazinin yaş, cins ve HP ile ilişkisi

	Yaş grubu	Gastrik Metaplazi (+)	Gastrik Metaplazi (-)
Cins	<35	1	4
	36-56	3	4
	>57	5	3
HP (antrum)	Erkek	4	9
	Kadın	5	2
HP (antrum)	Olumlu	8	11
	Olumsuz	1	-

nize olur. Bu nedenle organizmanın duodenal enfeksiyonu için gastrik metaplazi esastır. Duodenumda gastrik metaplazi odağında HP kolonizasyonu oluşunca aktif duodenit gelişir. Bizim çalışmamızda duodenumda HP, olumluluğu 2 hastada bulunmuş ve bu 2 hastada da gastrik metaplazi varlığı saptanmıştır. 20 duodenal ülserli hastanın 19'unda (%95) antral HP olumlu bulundu. Antral HP'nin olumlu olduğu tüm hastalarda kronik aktif gastrit saptandı. Bu, antral HP varlığı ile duodenum ülseri arasındaki kuvvetli ilişkiyi göstermektedir. Duodenum ülserli hastalarımızda duodenumda gastrik metaplazi %45 oranında bulunmuştur. Histopatolojik olarak 20 hastanın 18'inde (%90) kronik duodenit saptanmış, bunların 7'si kronik aktif duodenit (kronik duodenit bulguları ile birlikte lamina propria ve epitelde p.n. lökosit infiltrasyonu) şeklinde idi. 11'i ise inaktif duodenal inflamasyon olarak değerlendirildi. Duodenitli hastaların yalnızca 2'sinde HP olumluluğu bulunmasına rağmen tümünde antral HP olumlu idi. Çalışmamızda duodenal ülserlilerde gastrik metaplazi ile duodenumda HP kolonizasyonundan çok, antral mukozanın daha önemli olduğunu gördük. Gastrik metaplazi ile hastalanan alkol, sigara ve NSAİİ alımı arasında anlamlı bir ilişki bulunmadı. Wyatt ve arkadaşlarının (8) ve J. Corrick ve arkadaşlarının (9) çalışmalarında da gastrik metaplazi ile alkol, sigara ve NSAİİ alım arasında açık bir ilişki saptanmamıştır.

Sonuç olarak bulgularımız Helicobakter Piloni ile duodenal ülser arasında kuvvetli bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte bakterinin duodenumda düşük oranda bulunuşu, duodenum ülserinde bakterinin kısmi bir rolü olduğunu düşündürmektedir.

ease. Gastroenterol 1989; 96:615-25.

- Thomas JM, Poynter, Gooding C, et al. Gastric spiral bacteria. Lancet 1984; ii: 100.
- Wyatt JI, Rathbone BJ, Dixon MF, et al. Campylobacter pylori and development of duodenal ulcer. Lancet 1988; i: 118-9.
- Wyatt JI, Rathbone BJ, Sobalo GM et al. Gastric epithelium in the duodenum: Its association with Helicobacter pylori and inflammation J Clin. Pathol 1990; 43: 981- 986.
- Carrick J., Lee A; Házell S. et al. Campylobacter pylori, duodenal ulcer and gastric metaplasia: Possible role of functional heterotopic tissue in ulcerogenesis Gut, 1989; 30: 790-797.